

Промене у савременом свету и њихове импликације на доградњу концепције општенародне одбране и оружаних снага СФРЈ

ВОЈНО ДЕЛО 6/1998.

Генерал-мајор проф. др *Радован Радиновић*

... Пошто се савремена стратегија доминације све изразитије ослања на невојна средства, али уз сталну претњу војном силом, уз ескалацију наших унутрашњих међунационалних, међурепубличких и међуконфесионалних сукоба и укључивање у те сукобе страног чиниоца према остваривању његових стратегијских интереса, у први план опасности по безбедност и независност наше земље долази „специјални рат“. Он би био вођен у комбинацији са разним облицима војног интервенционизма, почев од убацивања диверзантско-терористичких група, преко потхрањивања унутрашњих оружаних побуна, те разбијачке делатности нарасталих и ојачалих сепаратистичких снага, све до удара са дистанце и инвазије дела војних снага.

Иако је „специјални рат“, сада и у догледно време, највероватнији облик угрожавања безбедности и независности СФРЈ, не сме се искључити ни могућност оружане агресије на нашу земљу, иако нам овог тренутка таква опасност не прети конкретно ни од једне суседне земље, нити од неке велике силе или савеза држава. Могућност оружане агресије на Југославију садржана је у продубљивању наше унутрашње друштвене кризе до степена избијања грађанског рата, у евентуалном регионалном сукобу на Балкану или Медитерану на основу постојећих противуречности међу земљама тих региона или њиховом даљњем заостравању и продубљивању, те у могућности значајне промене опште констелације односа који детерминишу нашу безбедност и независност. Најважнији чинилац од којег зависи наша безбедност и независност, а и вероватноћа њеног угрожавања оружаном агресијом, јесте унутрашње стање. Даље продубљивање кризе могло би до те мере ослабити одбрамбену моћ наше земље да би се сасвим логично наметнула опасност инволвирања спољњег чиниоца. Он би ограниченим војним акцијама (сукоб ниског интензитета, са ударима са дистанце), као преовлађујућим начином ограничене примене војне силе, или класичном оружаном агресијом подржавао снаге унутрашњег непријатеља у њиховом деструктивном деловању – да оружаном акцијом прекрајају територију и поделе нашу земљу.

На основу чињеница, у случају даље ескалације сукоба у земљи и њиховог претварања у грађански рат, страни чинилац би несумњиво настајао да и оружаном акцијом оствари своје стратегијске интересе према Југославији. Штавише, реално је очекивати да ће се у те процесе и сукобе укључивати, и то као у сукобе ниског интензитета, што имплицира ограничену и селективну примену војне силе, али и могућност ескалирања и прерастања у оружану агресију са ограниченим или радикалним циљем.

Једини сигуран начин за заштиту од сваке врсте оружане агресије на нашу земљу јесте излазак из постојеће кризе, на основу чега би страни чинилац сигурно процењивао да је Југославија спремна и одлучна да се ефикасно брани од сваког агресора, ако би и интерес тога спољног чиниоца био подржавање одбране Југославије и спречавање њене дезинтеграције као државе. На жалост, због стања у земљи и дубине и ширине унутрашње кризе, та опција се не може означити као константа у деловању спољног чиниоца према Југославији.

Кад је реч о оружаној агресији, према степену вероватноће, у први ред опасности долази оружана агресија у оквиру сукоба ниског интензитета, која би била типа удара са дистанце. У том случају, радило би се о селективној и ограниченој примени војне силе, како по циљевима и аспектима напада и удара, тако и по употребљеним снагама и средствима. Агресор би таквом моделу агресије прибегао само када би, на основу својих стратегијских процена, поверовао да му ми, властитим ударом, не бисмо могли нанети губитке које његово јавно мњење не би било у стању да прихвати. Стога је ефикасна стратегија одвраћања на одговарајућем нивоу конвенционалне претње и даље реална брана од такве врсте оружаног угрожавања наше безбедности и независности.

Не процењујући степен вероватноће појединих врста или облика оружаног угрожавања безбедности Југославије и не улазећи у процену услова и односа у оквиру којих би до таквог угрожавања могло доћи, чињеница је да и даље постоје могућности за оружану агресију с радикалним и ограниченим циљем...